

Ramu

Helena Schjerfbeck

Kuvakirja

*Suomalaiset
perheenemännät*

suosivat aina

*Kotimaisia
sokerivalmisteita*

Joh. Parviaisen Tehtaat Osakeyhtiö

Säynätsalo

Faneritehdas ja Saha

*Tarjoaa hyviksi tunnettuja tuotteitaan; faneriteokset
ovat palkitut kultamitalilla Suomen Mes-
suilla Helsingissä v. 1925*

Huom! Hintaluetteloita lähetetään pyydettäessä. Huom!

SUOSIKAA AINA
OMAN MAAN TUOTTEITA!

Riihimäen taidelasit ovat
muotokauniit, erinomaisen huokeahintaiset ja
kotimaisten taiteilijain piirustusten
mukaan valmistetut

STRINDBERGIN TAIDESALONKI

Sentraalikatu 5 . SIVULIIKE: Kasarminkatu 48

Silkin hieno loiste ja ihanat värit —

Sellaista on Lapinniemen rayonette, josta
saa mitä siroimman puseron huokealla. Ei-
kä se vaadi muuta koristetta kuin soman
ruusukkeen olkapäälle tai pienen pyöreän
kauluksen samasta kankaasta. Ompele Si-
näkin itsellesi tällainen sievä

pusero rayonetteesta

Lapinniemi

Aamu

Toimittaja
ESTER STÄHLBERG

NELJÄS VUOSIKERTA

N:o 4

1929

SISÄLLYS:

- Ei mitään uutta auringon alla.
Tunnusmerkeistä.
Kirj. *Oskar Relander.*
- Helena Schjerfbeck.
Kirj. *H. Ahtela.*
- Pitääkö vanha sananlasku paikkansa?
Puutarhakaupungeista.
Kirj. *Salme Setälä.*
- Nykypäivän taiteellinen muotokuvaus.
Kirj. *A. D.*
- Kotiemme taiteellisuus kasvamassa.
Suomen Käsityön Ystävain ryijytysteesta.
Kirj. *E. S.*
- Eräs sankarikuolemaa esittävä maalaus.
Kirj. *Gösta Stenman.*
- Vanhoista huonekalutyyleistä.
Rokokoo.
Kirj. *Margaretha Littonen.*
- Terveyshoidollista arvostelua.
Kirj. *V. Leontjeff.*
- Suomen Maakuntalaulut.
- Aamun asiamiespalkinnot.
-

Taidejäljennökset:

- Helena Schjerfbeck:* Meren rannalla.
» » Äiti ja lapsi.
» » Pukukuva.
» » Toipuva.
» » Tyttö madonnan
kuvan edessä.
» » Vuoteen ääressä.
» » Naisen profiili.
» » Herraskartano.
» » Wilhelm von
Schwerin.
Albert Edelfelt: Wilhelm von
Schwerin.

Valokuvia:

- Töölön kivistämaasta.
Hamina, Rauma, Turku, Loviisa.
Äppelviken, Tukholma.
Atelier Paris: laulajatar.
» Universal: nuori tyttö.
» Helander: tyttö ja omena.
» Apollo: naurava lapsi.
Rokokoo-huonekaluja. Galerie Hör-
hammerin näyttelystä.

Kansikuva:

Helena Schjerfbeck: Kuvakirja.

TOIMITUSVALIOKUNTA:

VERA LINKOMIES

ARVID LYDECKEN

Toimitus: Runebergink. 26.
Käsikirjoitukset lähetettävä tällä osoit-
teella.

Konttori: Hietalahdenranta 17.
Puhelin 31471. Avoinna klo 9-5.

EI MITÄÄN UUTTA AURINGON ALLA

TUNNUSMERKEISTÄ

Kirj. *Oskar Relander.*

»Hakaristi, Suomen lentolaitoksen merkki on ikivanha. Se oli Dshingiskaenin sormuksessa ja hänen lipussaan ja on kauan sitten kulkeutunut Suomeen.»

Jo ammoisista ajoista ihmiset ovat käyttäneet merkkejä jos minkälaisiin tarkoituksiin. Sellainen kokonainen sarja merkkejä on kirjoitus, jossa merkkien kautta esitetään ääniä, puhetta, kieltä. Vanhin kirjoitus oli kuvakirjoitusta, joka ei ollut sidottu mihinkään määrättyyn kieleen. Esimerkiksi kolme ratsastajaa esitetään kolmella ratsastajaa esittävällä kuvalla. Seuraava on sanakirjoitus, joka Kiinassa vieläkin on voimassa. Siinä kullakin sanalla on oma merkkinsä, tai ainakin enimmillä. ○ on aurinko, vuosi, iäisyys. Seuraava oli tavukirjoitus, jossa eri tavuilla oli oma merkkinsä. Semmoinen oli nuolenpääkirjoitus. Sitä seuraava nykyaikainen tavallinen kirjoitus.

Toinen sarja merkkejä on numerot, joitten avulla saamme suurimmatkin luvut yksinkertaisesti esitetyksi.

Mutta näitten lisäksi on monenlaisia muita merkkejä: niinkuin esimerkiksi puumerkit. Kun meidän kansamme ei vielä ollut kirjoitustaitoista, oli useimmilla oma puumerkkinsä, joka lainkin edessä oli nimikirjoituksen arvoinen. Sanoohan siitä Nummisuutarin Topiaskin: »Se on vaan puumerkki, esimerkiksi tuommainen vuohensorkka, mutta sen merkitys on suuri.» Lappalaiset leikkaavat puumerkkinsä porojensa korviin.

On vielä muita tunnusmerkkiä. Monesti merkki edustaa aatetta. Välistä se on sellainen, jonka todellisen merkityksen vain joku harva tietää, niinkuin kaikenlaisten salaisten seurojen merkit. Noin 30 vuotta sitten huomattiin laajalti koko Indiassa omituinen merkki. Puihin oli sivelty hiukan hunajaa ja siihen pantu kaksi hiuskarvaa ristiin. Nämä merkit ilmaantuivat yöllä. Englantilaiset eivät onnistuneet pääsemään selville, kuka näitä teki ja mitä ne merkitsivät. Arveltiin niitten olevan kapinaan yllyttäviä merkkejä. Ja ne aiheuttivat paljon levottomuutta englantilaisten keskuudessa. Kapinaa ei jostain syystä kumminkaan tullut ja merkkien tarkoitus jäi ainaisesti salaisuudeksi.

Monet merkit ovat ikivanhoja. Mainitsen niistä ensin ristin. $3+3$; 3×3 ; $+C^\circ$. Ensimmäisessä tapauksessa se on plus-merkki, toisessa se merkitsee »kertaa» ja kolmannessa ilmaisee että on puhetta lämpöasteista.

Ristin varsinainen merkitys on kumminkin toinen. Koska Jeesus ristiinnaulittiin tuli risti edustamaan kristinuskoa. Mutta tämän ristin alkujuuri on kaksinainen. Vanhaan aikaan oli risti kidutus- ja telotusvälikappale. Sen nimi oli latinaksi *crux*, josta sanasta moniin eurooppalaiseen kieliin on saatu vastine: *kreutz*, *croix*, *kors*, *cross* j.n.e. Vanhin muoto siitä oli **T**, siis T-kirjaimen muotoinen. Tämä oli

alkuperäinen crux. T-kirjainta onkin joskus kutsuttu pyhäksi kirjaimeksi. Tästä muodostui risti siten että sen yläpuolelle asetettiin pieni lauta, jossa oli ristiinnaulitun nimi: Täten crux sai nykyisen muotonsa, tuli siksi mitä me nyt ristiksi kutsumme. Risti on nyt ollut kohta kaksituhatta vuotta kaiken kristillisyyden tunnusmerkki. Se asetetaan kirkkojen huippuun, rakennusten katoille, seinille. Sama merkitys on ristillä kirjoissa, kuvissa ja esi-neissä. Tämä risti kumminkin alkujaan merkitsee Jeesuksen alennuksen tilaa ristiinnaulitsemisen esikuvana. merkitsee aurinkoa, jumaluutta, se naulittiin seinälle. Se pantiin Jeesuksen kuvissa pään taan. Tästä jäi ensin kehä pois ja sitten puolapuut vähenivät neljäksi. Siten siitä tuli , risti. Tämä risti on Kristuksen jumaluuden, kirkkauden tunnuskuva.

Myös kirkkojen pohjapiirros tehtiin ristin muotoiseksi. , jossa kaikki haarat ovat yhtä pitkiä sanotaan kreikkalaiseksi ristiksi. Jota vastoin , jossa yksi haara on muita pitempi, sanotaan latinalaiseksi ristiksi. Venäläisten kirkkojen ja hautojen risti taas on Siinä vino poikkipuu alkujaan tarkoittaa muka ristiinnaulitun jalkojen tueksi pantua jalkapuuta. Vinoksi se on tullut kauvan sitten, vaan kömpelyydestä. Vielä on monia ristinmuotoja. sanotaan Pietarin ristiksi, koska tarinan mukaan apostoli Pietari ristiinnaulittiin pää alaspäin. nimitetään Andreaksen ristiksi, koska apostoli Andreas sellaiseen ristiinnaulittiin. sanotaan Yrjön ristiksi ja sanotaan maltalaiseksi ristiksi.

Ristin merkityksestä johtui monenlaisia seikkoja. Tekemällä ristinmerkkiä siunataan sekä itseään että muita. Länsimaisissa kirkoissa tehdään ristinmerkki vasemmalta oikealle, itä-

maisessa oikealta vasemmalle. Monofysiitit tekivät ristinmerkin yhdellä sormella, alkuaikojen kristityt kahdella sormella, kreikkalaiskatoliset kolmella sormella ja roomalaiskatoliset koko kädellä.

Vielä mainittakoon kristittyjen merkkejä. Kristinuskon ensi aikoina, niinkuin on tunnettu, kristittyjä vainottiin ja heidän oli pakko pitää m.m. kokouspaikkansa salassa. Kokouspaikkojensa salaisena merkinä he käyttivät kalan kuvaa. Tämä on syntynyt siten että kala on kreikaksi *ΙΧΘΥΣ*. Se muodostuu kreikankielisten sanojen alkukirjaimista, jotka merkitsevät: Jeesus, Kristus, Jumalan, poika, Vapah-taja. — merkitsee kolminaisuutta. = Jumalan valvova silmä. — = juutalaisten pyhä merkki, »embleemi». Juutalaisten temp-pelien katon huipussa on pallo merkitsemässä koko maailmaa, kaikkinaisuutta. Samoin kuin ympyrä merkitsee aurinkoa, jumaluutta, ijäi-syyttä, merkitsee sileä sormus ikuista rakkautta.

Aurinko on kaiken kasvullisuuden, valon antaja, hyvänantaja, hyvien voimien, henkien edustaja. Vastakohtana sille on kuu pahan, pelottavan, pelättävän edustaja. Mutta näin on vain pohjoisissa maissa, kuumissa maissa on päinvastoin. Siellä aurinko paahtaa, polttaa ja tuhoaa. Kuu paistaa yöllä, silloin koko luomakunta herää riuduttavan päivän jälkeen eloon, niin ihmiset kuin eläimet. Myös intohimot kuohuvat, lauletaan, soitetaan, tanssitaan, syödään. Monet kansat palvelevat kuuta. Puolikuu on turkkilaisten tunnusmerkki. Se on heidän kenttämerkkinsä, se on heidän lipussaan ja heidän minareettiensa huipuissa.

Erittäin mielenkiintoinen merkki on haka-risti . Monet luulevat sitä suomalaiseksi koristekuvioksi. Nyt se on otettu suomalaisen lentolaitoksen merkiksi. Ei se myöskään ole ruotsalainen, vaikka sitä kyllä tavataan ruotsalaisissa rakennuksissa nimellä hakekors. Se on ikivanha. Se tavataan katakombeissa, muinai-silla indialaisilla, foinikialaisten kivisissä ruu-

misarkuissa se on kiveen hakattuna, samoin assyrialaisien kiviarkuissa. Sen yleismaailmallinen nimi on svastika. Kaikkein mielenkiintoisin on mielestäni sen käytäntö Aasiassa. Se on kuuluisan Dshingiskaenin merkki. Se oli hänen sormuksessaan. Se oli tunnusmerkkinä hänen lipussaan. Vielä nytkin sitä Mongoliassa paljon käytetään. Ossendofski kutsuu Mongoliaa Svastikan maaksi. Jo kauvan sitten se on kulkeutunut Suomeen. Se tavataan koristeaiheena ompeluksissa, lakkien eli harakkain ja sepalusten koristelmissa.

Kun Venäjän viimeinen keisarinna eli viimeisiä päiviään Tobolskissa ennen kuolemaansa, piirsi hän timanttisormuksellaan svastikan ikkunaruuutuun.

Hakarististä on Vienan Karjalassa kehitetty uusi merkki mursun sydän.

Varsin mielenkiintoinen merkki on viisikanta, pentagramma . Babyloniassa sitä käytettiin Ishtar jumalan merkinä, viisipäiväisen viikon vertauskuvana. Pythagoraan koulukunta piti sitä henkisen ja ruumiillisen hyvinvoinnin merkinä. Sillä on yleensä arveltu olevan suojeleva voima. Keskiajalla katolisessa kirkossa se omistettiin Neitsyt Marialle. Stella matutina. Suomessa se tavataan Marian kirkossa.

Kun Goethen Faust näytelmässä Mefistofeles yrittää tulla Faustin huoneeseen ei hän voi tulla ovesta, sillä kynnykseen on leikattu pentagramma, vaan hänen täytyy tulla kynnyksen alitse. Suomessa ja Aunuksessa on viisikantaa käytetty suojelevana taikamerkinä. Sen näki ennen usein ikkunalautoihin, moniin astioihin, vieläpä kanteleisiinkin uurrettuna.

Ikävä kyllä on viisikanta nyt saanut aivan uuden merkityksen. Se on otettu bolshevismien merkiksi muotoisena ja käytetään sitä m.m. sotilaan lakissa kokardina.

Kaikista merkeistä salaperäisin, merkillisin ja pyhin on seitsenkanta, joka samoin kuin viisikanta on tehtävä kynää paperista kohottamatta. Se ilmaisee seitsenpäiväistä viik-

koa, aurinkoa, kuuta ja kiertotähtiä. Siinä on 1 = aurinko, 2 = kuu, 3 = mars, 4 = merkurius, 5 = jupiter, 6 = venus, 7 = saturnus. Tästä kuvasta saadaan myös selitys viikon päivien nimityksiin. Sunnuntai on auringon päivä, sundai, söndag, sonntag; maanantai — måndag — kuunpäivä; tiistai — marsin päivä — mardi; keskiviikko — merkuriuksen päivä — mercredi; torstai — jupiterin päivä — jeudi; perjantai — venuksen päivä — vendredi; lauantai — saturnuksen päivä — saturdag.

Tunnuksien määrä on loppumaton. Alkemistit käyttivät m.m. seuraavia merkkejä:

 = tuli, = ilma, = vesi, = maa.

Mailla, kaupungeilla, maakunnilla, sukukunnilla, yksityisillä ihmisilläkin on merkkinsä, vaakunansa. Monesti niissä on ajatusta, usein ei mitään.

Jo muinaisilla assyrialaisilla oli oma merkkinsä kyyhkynen. Persialaisilla oli kultainen kotka siivet hajallaan. Atheenalaisilla Pallas Athenelle pyhitetty pöllö. Siitä on pöllö tullut filosofian, viisauden edustajaksi. Meidän yliopistomme juhlasalissa on pöllöä käytetty edustamassa viisautta. Ja Helsingin tieteellisten seurain talo on pöllön kuvasta saanut nimekseen pöllölä. — Roomalaisilla kotka ja naarassusi. Ranskalaisilla kukko, gallus, edustaa kelttiläisyyttä, kelttiläistä luonteenpiirrettä ranskalaisissa. Lilja — — Bourbonien lilja — kuninkuutta. Englannin vaakunassa on kaksi hevosta, Hengist ja Horza. Venäjällä oli ennen kaksipäinen kotka. Tyrooli on punaisen kotkan maa. Kiina on lohikäärmeen maa. Japani nousevan auringon maa. Jalopeuraa ovat hyvin monet maat käyttäneet vaakunoissaan, niin Suomikin.

Suomen maakunnilla on omat merkkinsä: Uudellamaalla vene, Hämeellä ilves, Pohjanmaalla viisi kärppää, Savolla jousi, Ahvenanmaalla hirvi, koska se oli ennen kuninkaan metsästysmaa. Mielenkiintoisin on Karjalan vaakuna. Siinä on kaksi koukistettua käsivartta.

Toisessa on itämainen, toisessa länsimainen miekka. Itä ja länsi ovat vuosisatoja taistelleet Karjalasta. — Kaupunkien vaakunoista on Käkisalmen paraimpia. Siinä on kurki, jolla toisessa, kohotetussa jalassa on kivi. Tarinan mukaan asettavat kurjet vartijan toisten maatessa. Sillä on kivi kohotetussa jalassa, joka putoaa maahan, jos kurki torkahtaa ja herättää sen taas. Käkisalmikin on aikoinaan ollut Suomen rajavartija.

Aatelissuvuilla on vaakunansa, mutta monesti ne ovat vähän kuvaavia.

Sekä maille että suvuilla ja henkilöilläkin on

monesti tunnuslauseensa. Englannin vaakunassa on: *Houng soit qui mal y penser*. — Ruotsin kuningas Oskar II otti tunnuslauseekseen *Brödrafolkens väl*. Tätä lausetta muistaen hän mieluummin luopui Norjan kruunusta, kuin salli sodan syttyvän veljeskansojen välillä. Tietääkseni vanhin suomenkielinen tunnuslause suomalaisella aatelissuvulla oli von Konow-suvun: »Aina tyytyväinen.» Yrjö-Koskinen otti tunnuslauseekseen: »Pysy Suomessa pyhänä», J. V. Snellman: »Vapaa, vakaa, vilpitön» ja C. H. Molander: »Rehellisyys maan perii».

Helena Schjerfbeck.

Meren rannalla.

HELENA SCHJERFBECK

Kirj. H. Ahtela.

Ihmissieluun on laskettu ääretön kauneuden kaipuu, ja kuta vähemmän tyydytystä ulkopuolinen liikehtivä elämä on ihmiselle antanut, sitä enemmän kauneutta on kaipaava sielu loihtinut esiin omiin luomiinsa. Me tiedämme sen — yhä enemmän on ihmiskunta alkanut älytä sielullisten arvojen merkityksen, se on nostanut jalustaltaan kuuluisuudet, jotka eivät muulla kuin määrällä ja ulkonaisella taidolla ole ihmiskuntaa rikastuttaneet, ja nostattanut oikealle asemallensa nuo taistelijat, nuo rikkaat sielut, jotka oman henkensä pursuvista hetteistä ovat ijäisiä arvoja ammennelleet. Soitto on suruista tehty, senhän tiesivät jo esivanhempamme muinoin, tiesivät, että soiton kauneusmaailma oli syntynyt sen kautta, että suru ja murhe olivat pakoittaneet sielun hakemaan tyydytystä mielikuvituksen sulonäyistä.

Mutta eikö näin ollen ole raskasta ajatella, että se, mikä meille suurimman nautinnon, syvimmän hengen herätyksen antaa, että se on ollut vuosien tuskan tulos. On kyllä, sadasti ja tuhannesti on henkeämme salvannut tukahduttava tuskan tunne siitä, kuinka onneton noitten elämä on ollut, kuinka paljon he ovat saaneet kärsiä ja kestää, ennenkuin heidän henkensä kaipuu on voinut kiteytyä tai laajeta niihin kuviin, joita edessämme ihailimme. Onhan tosin onni, että heillä on ollut taiteensa, on ollut nuo luomisen ilon päivät pimeitten viikkojensa taipaleella, ja meissä voi

herätä kiittolisuuskin suurta luontoa kohtaan siitä, että se soi heille noitten suurten päivien sarastuksen. Sillä niitten kirkkaus on voinut olla niin suuri, että se luo valoa pitemmällekin heidän polullensa, ja ellei tätä valoa olisi ollut, olisi heidän polkunsakin ollut ylt'yleensä sakan yön peitossa. Kärsimyshän on pohjimmalta taistelua, kamppailua, jota kaikkien meidän toisienkin on käytävä, pyrkimystä ainoaan toteen, sitähan on elämä, mikäli sillä ihmiselle on mitään arvoa.

Mutta silloinkin — mikä ero onkaan ollut eri

Helena Schjerfbeck.

Äiti ja lapsi.

ihmisten kamppailussa. Miten monet ovatkaan kuitenkin kaikitengin, pysyttäneet pohjimmalla sisässään osan sitä itsekkyyttä, joka nykyajan ihmiselle on niin ominaista ja jota kova taistelu olemisesta ja elinehdoista on ylläpitänyt. Kuinka paljon kamppailua ja oman syyllisyyden ja huonouden tuntoa onkaan saanut tuntea se, joka pienen minuutensa täysin unohtaen on saavuttanut äärettömän, avosylisen myötätunnon koko maailmaa kohtaan, tuon, joka ei enää aseta rajaa hyvän ja pahan välille, vaan joka näkee, sanattomasti riemuiten näkee, pohjalla säilyneen hyvyuden kehnoimmankin ihmisen sydämessä. Se joka on päässyt niin pitkälle, että »voisi elää vaikka solassa, kunhan näkee ihmisen kulkevan ohi».

Lämmin, avoin sydän kaikelle sille, joka elää, kasvaa ja sykkii, se juuri on tehnyt niin suureksi Helena Schjerfbeckin taiteen. Hänen silmänsä ovat saaneet katsahtaa ihmissielujen soppiin syvemmälle kuin useimpien muiden, ne ovat nähneet siellä hyvyttä ja kauneutta niin suurta ja ihmeellistä, ettei ulkopuolisessa maail-

Helena Schjerfbeck.

Pukukuva.

massa sellaista ole. Nämä ihmissielun luotimiset ovat käyneet hänelle paraimmiksi ja ihanimmiksi seikkailuiksi, mitä elo tarjota voi. Sen vuoksi ei hänen mielikuvitukselleen — hänen työssään — ole jäänyt tilaa liikkuaan, se on käynyt pian tuiki tarpeettomaksi, ja lopulta se onkin heitetty arvottomana syrjään. Kuta pitemmälle Helena Schjerfbeck on elänyt, sitä enemmän hän on syrjäyttänyt kuvistaan sivuseikat — pelkissä kasvoissa, pelkässä profiilissa, syvältä tähyävine silmineen, pelkässä istuvassa asennossa — niissä on ollut aihetta yllin kyllin, sisältöä yllin kyllin tehdäkseen teoksen oikeutetuksi elämään ja antaakseen sille ijäisen arvon. Tämän takia ovatkin hänen kuvansa niin todet.

Hän ei pane niihin mitään omaansa, hän odottaa sitä hetkeä, vuosikausia, kunnes henkilön kasvopiirteet tai ilmeet antavat sen, minkä hän tietää piilevän henkilön sisässä, sisimmän itsensä, ja silloin hän ilmaisee sen viivalla, väritäplällä. Hän kirjoittaa puoli-toista vuotta sen jälkeen kun hän on aloittanut kuvan eräästä henkilöstä, tämän hiljan tavattuansa: Miten selvä kuvanne nyt onkaan minulle, värissä, muovailussa, vain jokin viivanveto vielä — siinä on kaikki tarvittava.

Minkälainen onkaan sitten Helena Schjerfbeckin elämä ollut? Voiko ajatella oikeampaa tai kuvaavampaa vastausta siihen kuin se, jonka taiteilija itse on antanut monista muotokuvistaan. Mustasta, kammottavan tyhjältä taustasta taiteilija kurkoittaa päätään niitä ihania näkyjä kohti, jotka kuvastuvat hänen jännittyneeseen ilmeeseensä.

Viikatemiehen kutsuun koukistunut sormi, se onkin aina hämöittänyt Helena Schjerfbeckin takana, aikaisemmasta lapsuudesta asti. Mutta vaikeammiksi kävivät päivät sen jälkeen kun hänen, Ateneumin piirustuskoulun opettajana oltuaan, liikarazituksesta heikentyneenä oli lähdeittävä koettamaan etsiä uusia voimia muista ilmanaloista, elellen sekä Norjan tuntureilla että Fiesolen aurinkoisilla kukkuloilla. Senverran hän sai siellä niitä kootuksi, että hän, sen jälkeen asetuttuaan syrjäiseen, kuiva-

Helena Schjerfbeck.

Toipuva potilas.

ilmaiseen suomalaiseen saloseutuun, on jaksanut maalata taulun silloin, toisen tällöin, usein hyvinkin pitkien väliaikojen perästä. Mutta aina askarrellen niin, että hän 23:na vuorokauden tuntina olisi saanut kootuksi senverran voimia, että jaksaisi työskennellä 24:nneen. Tämä pakoitettu itsensä hillitseminen, pakoitettu työstä erillään pysyttäytyminen, se luonnollisesti olisi ollut tuskallinen vähemmänkin rikkaalle, vähemmänkin ihania näkyjä omaavalle sielulle kuin Helena Schjerfbeckille, ja ken voikaan kuvailla mielessään taiteilijan epätoivoa, kuukausien vierähtäessä ilman että mitään on saatu aikaan. Miten monasti onkaan siinä päivä päivän, viikko viikon jälkeen vierryt, näkyjen syntyessä ja hälvetessä hänen aivoistaan, voimatta enää koskaan uudelleen saada muotoa, miten monasti ovat kesken työtä voimat pettäneet ja inspiratsioonin lämmin vuo valunut hiekkaan. Kuinka usein onkaan pimeä piillyt mustana ja sankkana hänen huoneessaan, ihmetellen

pienen öljylampun ahtaassa valokehässä istuvaa yksinäistä naista, joka pysyy pystyssä missä toinen sortuisi. Ja miten monasti onkaan kaipauksen täytynyt nousta saavuttamattomaan, mahdottomaan unelmaan saada kerrankin lähteä muitten matkaan, uusia taivaita ja uusia töitä kohti, saada kerrankaan elää, nauttia ja nähdä. Mutta ei — omien kuvittelujensa maailma on jäänyt ainoaksi, johon Helena Schjerfbeckilla on ollut pääsyoikeus, — vain jonain leyhkävänä kevätpäivänä, kun lämmin paiste hivellen pyyhkäisee hänen ohimoiltaan valah-taneen hapsen, havaitsee hän, miten ihmeen vihreät ovat lehdet — —

Ja kaikkeen tähän on kuulunut vielä tuo tavallinen taiteilijakohtalo — — — miten paljon ajatuksia, miten paljon aikaa onkaan häneltä hukkaan kulunut, ponnistellessaan, ettei puute pääsisi aivan pirtin perälle asti.

Omien kuvittelujen maailma on saanut hänelle korvata sen, mitä kova kohtalo on häneltä evännyt, kirjat, kuvat, jopa näyttelyluettelot ovat saaneet hänen elämälleen antaa

Helena Schjerfbeck.

Tyttö madonnankuvan edessä.

sisältöä, — tällä haavaa emme ajattele hänen työtään ja työaikaansa. Vuosikaudet on hän saanut hengelleen tyydykettä tutkiessaan joka päivä kappaleen Dantea, ja jotkut kärsivät ja ihanteittensa edestä taistelevat henget, kuten jokin Krapotkin, ovat antaneet hänen nähdä miten äärimmäisissäkin oloissa ihminen voi sortumatta seistä. Hän on elänyt Balzac'in kanssa siellä, missä elämä kiehuu ja päilyilee, riemuiten, sillä tässä maailmassa *tapahtuu* jotakin. Muistuuhan tässä mieleen Jonas Lien äiti, joka vanhaksi tultuaan piti kirjalaatikkoa vuoteensa jalkapäässä — vain ranskalaisia romaaneja, koska hän tarvitsi gallialaisen selkeyden vastapainoksi omalle mielikuvitukselleen. Ja jos Dostojevskij luotii syvälle ihmissieluun, niin se myös on hänelle tuttua ja rakasta, oli se kuinka realistista tahansa, hänen itsensä ollessa samanlainen luotija. Vieläpä luonnon-

Helena Schjerfbeck,

Vuoteen ääressä.

Helena Schjerfbeck. Kokoelma Gösta Stenman. Naisen profiili.

mystiikka ja luonnonrealismikin Hamsunin, Kiven tapainen häntä riemastuttaa. Mutta jos hänen eteensä levitetään kappale verhoamatonta, ulkopuolista elämää, silloin säikähtää hän, luulonsa mukaan siksi, että siinä kuvataan liian läheisesti ja valtavasti sitä (elämää), josta hän ijäti ja ijäksi on ollut eroitettuna. Mutta eiköhän meidän luulomme ole oikeampi, meidän, jotka uskallamme rohkeammin asiaan painua: He ovat maalailleet, kirjoitelleet loistavalla tekniikalla ja tyylillä, heillä on ollut rakkauttakin aiheisiinsa ja aineeseensa, mutta ei sitä kokonaan itsensä unohtavaa rakkautta, sitä täyttä avointa syyliä, jota Helena Schjerfbeck vaatii oikean taideteoksen tekijältä. Heidän työnsä ovat päältäpäin tehdyt hetken hurmassa ja inspiratsioonissa, mutta eivät ole syntyneet siitä valosta, joka loistamisen lisäksi myös lämmittää.

Hampstead puutarha-esikaupunki, Lontoo.

Valok. kirjoittaja.

Ditääkö vanha sananlasku paikkansa?

Rirj. Salme Setälä.

Oma tupa, oma lupa, sanoo vanha suomalainen sananlasku, mutta varmaankin moni 5—7 kerroksisen vuokrakasarmen asukas, jolla on kaikki yhteistä naapuriensa kanssa, mikä mahtuu ruuanhajun ja gramofoninrääkkäyksen ja pienten punatakkisten vetämiin rajoihin, mahtanee huokailla, että tuon vanhan sananlaskun laita on, kuten kaiken vanhan ja hyvän, missä ei ole muuta vikaa, kuin ettei se pidä nykyaikana paikkaansa.

Suurimmissa kaupungeissa meillä, etenkin pääkaupungissa, kuten hyvin tiedämme, ovat ihmiset miltei pakotetut asettumaan vierien naapurien ylä- ja alapuolelle huoneistoihin, joissa huolimatta siitä, että »tupa» olisi-kin oma, ei ainakaan voi puhua »omasta luvasta»: naapurien melu, soitto, puhelinhuudot, jopa askeleetkin, koirain haukunta, seinäkelon lyönnit, lasten itku, vesijohdon suhina ovat jokapäiväisenä elämän välttämättömänä säästäjänä, josta ei voi päästä eroon. Sitä vastoin englantilainen tai hollantilainen ei ikänä suostuisi sellaiseen ikävään riippuvaan ase-

maan naapureistaan. »Kotini on linnani», sanoo englantilainen, ja hän huolehtii myös siitä, ettei hänen lausepartensa muutu vanhanaikaiseksi, olkoot ajat muuten miten muuttuvaliset.

Tosin suurissa kaupungeissa Englannissakin on keskikaupungilla jonkunverran vuokratuloja, joissa ihmiset asuvat »flat'eissa», huoneistoissa, päällekkäin asetetuissa kerroksissa kuten meilläkin, mutta oikea englantilainen puhuu kuin säälien sellaisista raukoista, jotka asuvat niin epämukavasti, sillä heille on suorastaan luonteenvastaista asettua asumaan »vaakasuojaan». He ymmärtävät antaa arvoa kodin rauhalle ja täydelliselle häiritsemättömyydelle, englantilainen koti on todella linna, se on pyhättö, jonne sivullisella ei ole tulemistakaan eikä häiritsemistä. Siksi asuukin hän »pystysuoraan». Hänellä on oma kapea talonsa, joka tavallisesti on 3-kerroksinen: alakerrassa arki-, seurustelu- ja ruokahuoneet keittiöineen, toisessa kerroksessa makuu- ja kylpyhuoneet sekä lopuksi ullakkokerroksessa palvelijain makuuhuoneet. Näin on kullakin perheellä

Hampstead puutarha-esikaupunki.

oma rauhansa, vaikkapa rakennukset eivät aina ole täysin erilliset omilla palstoillaan, vaan rivitaloja, vieri vieressä, niin että ulomaiset poikkiseinät ovat naapurien kanssa yhteiset: kenenkään ei missään tapauksessa tarvitse hermostua yläkerran koulutytön sormiharjoituksista kesken parasta työaikaansa eikä pelätä kattolampun tipahtavan päähänsä kello neljältä aamulla, kun yläkertalaiset »jatkaavat», ei tarvitse todeta, että jossakin päällä asuvat polyteekkarit palaavat aina kahdelta yöllä kotiin ja kylpevät niin että vesi kuohuu yhtenä kohisevana Imatrana vesijohtoputkia myöten kesken yön hiljaisuutta.

Ei, jokainen perhe saa järjestää olonsa ja elämänsä yksinomaan perheen tapoja ja mukavuuksia silmällä pitäen: saa työrauhan kun tahtoo, saa soittaa ja tanssia kun tahtoo, pelkäämättä kenenkään häiritsevän tai ketään itse häiritsevänsä. Ja kaiken lisäksi on kullakin pikku »linnalla» oma pieni puutarhansa: ehkä etupuutarha vihreine nurmineen ja kukkivine köynnösruusuineen sekä lisäksi puilla ja pensailla somistettu pihapuutarha, jonka kauneus on jokaisen tosi ylpeys. Näin ei tarvitse asua niukka-aurinkoisessa kiverämaassa asfalttipihojen ympärillä, missä on vaikea löytää viheriää läikkää lasten leikkipaikaksi, kuten Töölössä ja yleensä Helsingissä, vaan kullakin on oma pieni vihreä maatilkkunsa.

Saksassa ja Ruotsissa, joista meille yleensä niin hyvä kuin pahakin on tuotettu, ei tällainen yhdenperheen asuntojärjestelmä suuremmissa kaupungeissa ole ollut vallitsevana, vaan on näissäkin asuttu vuokrakasarmeissa. Mutta viime vuosikymmeninä on omakoti-harrastus voittanut alaa näissäkin maissa. Vuokratalojen huonot puolet käsittäen ovat kaupungit koettaneet järjestää omakotialueita, esikaupunkeja, puutarhaesikaupunkeja, joihin on hankittu tilaisuus suhteellisen halvalla rakentaa omia koteja omille tai vuokratuille palstoille. Ja järjestämällä mahdollisimman nopea ja mukava liikenneyhteys keskikaupungille — junat, raitiotielinjat, autobussit — on nämä omakotialueet liitetty kaupungin suoranaiseen yhteyteen.

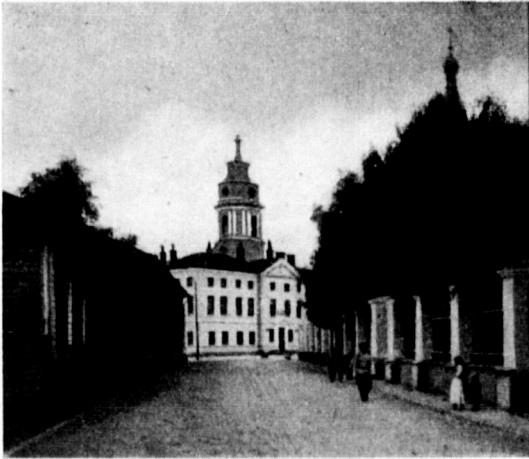
Omakoti-harrastuksesta Ruotsissa mainittakoon, että jotta yleisö yhä suuremmassa määrin käsittäisi näiden edut, on Tukholman omakotialueille järjestetty parikin kertaa kauniita näyttelyjä: kokonaisia huvilakaupunginosia on rakennettu valmiiksi, vieläpä pikkuhuvilat kalustettukin huonekaluineen, pöytäliinoinen, ikkunaverhoineen ja pikku esineineen, jotta katselija saisi oikein havainnollisen kuvan tällaisesta omasta asumuksesta ja sen asiaankuuluvasta järjestelystä. Meilläkin varmasti sentapainen näyttely voisi olla terveellinen: se siirtäisi ihmisten ajatukset pakosta-

Palanen sitä Helsingiä, jonne ikävöidään vapaalta ja aurinkoiselta maaseudulta.

Töölön kiverämaata.

OMIA, IHASTUTTAVIA PIKKUKAUPUNKIEMME:

Hamina. Vihreyttä ja ilmaa.

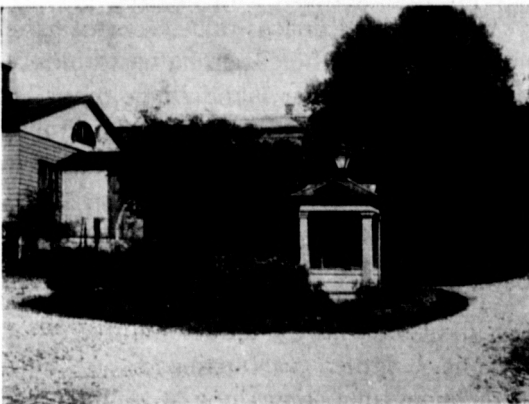

Rauma. Kaunis katukuva.

kin omakoti asiaan ja kantaisi varmaankin hyvän hedelmän.

Maaseutukaupungeissa kuitenkin, etenkin pienimmissä, on meillä yleensä omakotijärjestelmä vallalla: asutaan yksikerroksisissa puutaloissa, joilla usein on vihannat pihamaat idyllisine ikivanhoine varjostavine puineen, syreenipensasaitoineen ja kukkapenkkeineen — siellä on kullakin perheellä oma rauhansa ja lapsilla terveelliset, ihanat leikkipaikat, joita ahtaiden katujen varsilla, korkeiden kivitalojen varjossa asfalttipihalla leikkivä kalpea, valon ja ilman puutteessa nääntyvä lapsi, täydellä syyllä saattaa kadehtia.

Mutta annapas olla, kun tällaiseen idylliseen tuuheiden pihapuiden kaunistamaan pikkukaupunkiin rakennetaan uusi »komea talo», niin eikös se vaan olekin oikea rehellinen Helsingin mallinen vuokratasarmi, joka pimittää auringon ja pakottaa viattomat ihmiset asumaan päällekkäin toistensa kiusana. Se on tietysti »hienoa»! Mitä maaseutu matkisi, ellei pääkaupunkia, olkoon että pikkukaupunkien herttainen viihtyisyys, rauha ja runollinen kauneus ovatkin vaarassa! Yhtenä syynä monikerroksisten talojen ilmaantumiseen on tietenkin kaupungin kasvu ja tonttihintain nousu — mutta eikö Suomessa muka todellakaan ole lääniä!

Turku. Pihamaa Piispankadulla.

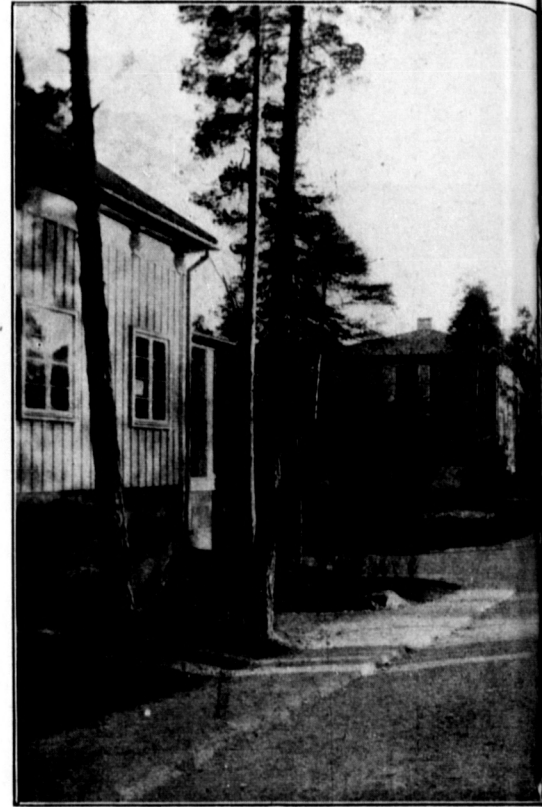

Loviisa. Idyllistä rauhaa.

Eipä siltä, ettei Helsingin lähistölle olisi alettu järjestää alueita, joille ei saa rakentaa korkeita vuokratasarmeja, vaan yhden tai kahden perheen asuntoja. Kulosaari on jo miltei täyteen rakennettu, ja on siellä miltei yksinomaan yhdenperheen rakennuspalstoja, joilla kaikilla on tilaa puille ja puutarhalle eikä niissä ole muuta vikaa kuin asuntojen kalleus. Samalla tavalla on Munkkiniemeen ja Lauttasaarelle suunniteltu yhdenperheen asuntotontteja ja on suunnitelmaa jo viime vuosina alettu toteuttaaakin. Alueiden rakennustoimintaa ei kuitenkaan voi kehua liian vilkkaaksi: syynä lienevät yhä nousevat tonttien hinnat — Munkkiniemessä vastaa keskinkertaisen tontin hinta suunnilleen parin kolmen huoneen huoneiston hintaa keskikaupungilla ja ovat ne kumminkin koko joukon halvemmat kuin Kulosaarella. Lisäksi vaikuttaa rahan kireys ja itse rakennuskustannusten kalleus. Osaltaan on huomattu, ettei ihmisten yleensä mieli tee asetua sinne, koska on huono yhteys keskikaupungille: pääsee liian harvoin ja hitaasti. Emme tietenkään voi vaatia Lontoon sähköjunia, jotka joka toinen minuutti syöksähtävät asemalle ja nielaisevat aamuisin tuhansia ja taas tuhansia työhön kiiruhtavia esikaupunkilaisia ja jälleen liikeajan päätyttyä palauttavat heidät nopeasti omille herttaisen rauhallisille asuinsijoilleen. Oma autokaan ei meillä paljoa auta, ellei ole erikoista autonkuljettajaa, joka kyydittää kunkin perheenjäsenen eri aikaan kaupunkiin: lapset aamulla kouluun, ehkäpä kahteen eri aikaan, sitten perheen pään virkaan, mahdollisesti myös perheen äidin taas omaan aikaansa. Mutta oma autonkuljettaja on tavallisesti liian kallis ylellisyystavara — ja niin lie ehkä auto itsekin. Raitiovaunuissa lapset talvipakkasella vilustuvat ja aikaa hukkaantuu aikuisilta suunnattomasti vaunujen lähtöaikoja tavoitellessa ja sitten taas hitaasti niissä kaupunkiin pyrkiessä.

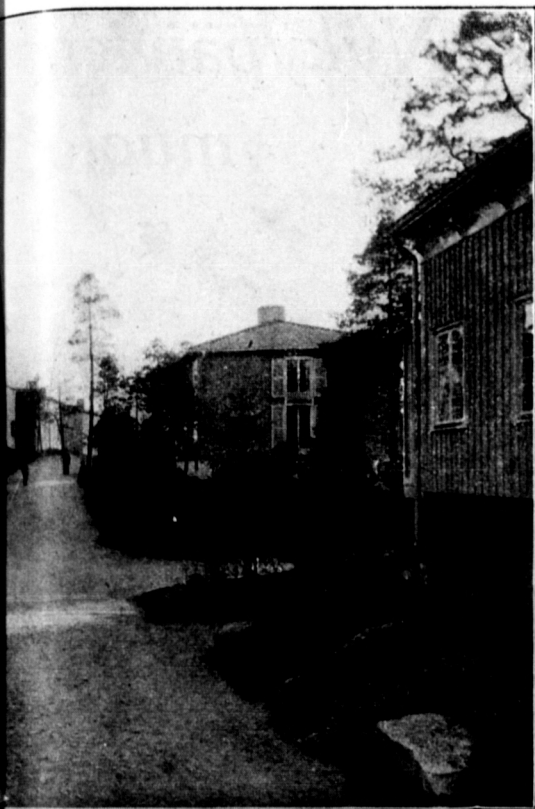
Sen puolesta voi toistaiseksi ymmärtää kivikasarmien ylivallan, jos kohta tätä tosiasiaa suuresti valittaen.

Käpylässä on myöskin yhdenperheen asunto-

Äppelviken, Tuk

tontteja n.s. Kumpula-alueella, joka on jo täyteen rakennettu. Siellä on saanut noin 125 tuhannella markalla kolmen huoneen ja keittiön asunnon viidenkymmenen vuoden vuokraoikeudella. Samoin on Taivaskallion seudulle varattu tontteja, joille voi rakentaa 5 huoneen asuntoja, joiden hinta viidenkymmenen vuoden vuokraoikeuksineen nousee 250 tuhatteen markkaan. Suhteellisen halvasta hinnasta huolimatta — joka on mahdollista kunnallisen avustuksen ansiosta — ei kuitenkaan ihmisillä tunnu olevan suurempaa kiihkoa muuttaa sinne: jokainen tahtoo asua »postin vieressä», se on nyt kerta kaikkiaan suomalainen tapa, johon on totuttu. Kulkukin on Käpylässä vielä siksi hidas ja raitiovaunut harvassa, että sekin osaltaan vaikuttaa ihmisten haluttomuuteen muuttaa sinne. Mutta vastapainona hankaluuksille on oma tupa, oma lupa, todellinen viihtyisä rauha ja kasvavalle polvelle puhdasta

Ilma. Katukuva.

ilmaa ja aurinkoa, niin että heistä kerran voi toivoa kehittyvän voimakkaita, hyödyllisiä kansalaisia, minkä luulisi jossain määrin myös painavan vaa'assa.

Meillä suomalaisilla on omakoti-halu luultavasti vielä aivan kuorensa, monen päähän ei pätkähdäkään, että kaupunkilainen saattaisi asua muualla kuin vuokratasarmissa. Tarvitaan varmaankin pitempiä aikoja sivistystyötä, ennenkuin meihin juurtuu omakotitarve. Mutta aikaa voittaen lienee kuitenkin

uskottavaa, että suurkaupunkiemme keskus muuttuu levottomaksi cityksi, ja perheet etsivät viheriä, aurinkoista rauhaa ja lepoa nuutuneille hermoilleen kaupunkien liepeiltä, jonne keskikaupungin melu ja ilmattomuus eivät ulotu. Tällä hetkellä tuntuu yleinen kaupungin syrjään siirtyminen kaukaiselta, ja erittäin kuvaavaa meikäläisille oloille on, että sensijaan että liike-elämä koettaisi keskittyä juuri keskikaupungille, kuten kaikkialla muualla, sirottelevat pankit jonninjoutavia haarakonttoreitaan pääkaupungin kulmille, ikäänkuin istuttaen cityä laitakaupungille — eihän pankki ole mikään maitopuoti, jonka pitää olla joka talossa.

Tällä hetkellä on omakoti-tontti pakostakin haave useimmille niillekin, jotka sitä kaipaavat: liian kallis laihalle kukkarolle, liian kaukana — meillä on kiire! Ja vuokratasarmissa suurimman osan vuotta viettävä perhe koettaa korvata kesän a kana parina kuukautena kivistä maahan haitat muuttamalla useinkin ahtaisiin ja epä mukaviin kesäkoteihin, joissa kaikista nykyajan epä mukavuuksista huolimatta on se suuri etu, että ympärillä on ilmaa ja aurinkoa ja samalla: oma tupa, oma lupa edes jonkun aikaa vuodesta.

Mutta nykyisistä vaikeuksista huolimatta olisi luonnollisinta, terveellisintä ja kotielämän viihtyisyyden, hermojen säästämisen ja työn keskittämisen kannalta kovin suotavaa, että meilläkin omakoti-harrastus saisi jostakin päin aikamoisen sysäyksen ja saattaisi suomalaiset, jotka muilla aloilla kyllä harrastavat vapautta, hiukan harrastamaan myös kotinsa vapautumista sangen arveluttavasta ja epä terveestä kehityksen varjopuolesta: kivikasarmien erämaista.

Käyttäkää Savinin Teetä!

Atelier Paris, Mikonk. 19.

Atelier Universal, Aleksanterink. 21.

Nykypäivien muoto

Valokuvauksen nuorena ja nopeana kehityksessä on huomattavissa eri makusuuntia. Niin paljon kun ne eroavatkin toisistaan, on kaikkien tarkoituksena valokuvauksellisin keinoin taiteellisen kuvan saavuttaminen. Yleensä on jo, uudemman optiikan avulla, irtauduttu neulantarkasta kuvaamistavasta. Nykyisin työskennellään muotokuvauksessa pehmeäpiirteisellä objektiivilla, joka sivuuttaa häiritsevät yksityiskohdat, antaen tilaa kokonaisvaikutukselle. Valon, varjon ja viivan avulla »rakennetaan» kuva. Ne ovatkin pääasiallisimmat ulkonaiset keinot kuvan rakenteessa, lukuunottaen tietysti tekniikan hallitsemisen.

Toinen vaikeampi tehtävä muotokuvaajalle on henkilön persoonallisuuden julkituominen kuvassa. Pienessä tuokiossa on arvioitava joku luonteen piirre tai ilme, asenne, jotta kuva saisi kuvattavalle henkilölle ominaisen sävyn. Ennenkuin kuvaamiseen ryhdytään on henkilö taitavasti saatava vapautumaan pingoittuneisuudesta, jonka tieto tapahtuvasta valokuvaamisesta saa aikaan. Siksi vapaasti valokuvauksellisin keinoin voidaan käsitellä aiheita, että jokaiselle muotokuvaajalle muodostuu oma tyyliinsä. Se ei kuitenkaan estä heitä niinkuin nähdään esim. tämän aukeaman kuvajäljennöksistä, pitämästä johtolankanaan tässä sangen suppeassa muodossa esitettyjä yleisiä sääntöjä.

taiteellinen kuvaus

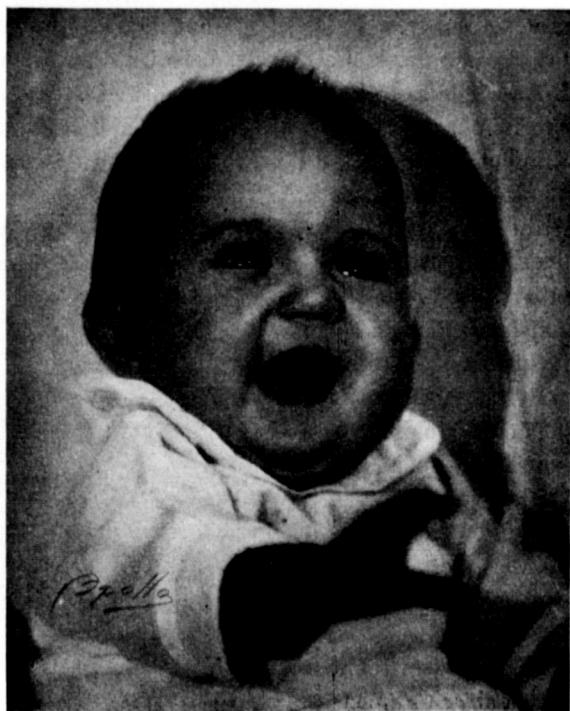
Kun nyt enemmän kuin koskaan ennen pyritään aikaansaamaan mahdollisimman luonnollisia kuvia, vaaditaankin, ettei valokuvaus saa olla luonnon kopioimista tai maalaustaiteen jäljittelyä. Valokuvauksen tulee olla täysin itsenäinen taiteenhaara. Sen on käytettävä niitä mahdollisuuksia, joita vain sillä on eikä millään muulla taiteenhaaralla.

Valokuva, jonka sommittelutapaa eivät ole käyttäneet muut, eivät ainakaan samalla tavoin, on valokuvaustaiteellinen ihanne, sanoo äskettäin eräs asiantuntija »Valokuvaus» nimisessä lehdessä. Ja eräs ulkomaalainen uusi kirja lisää: Valokuvaus on valolla ja varjolla maalauksista. Sävyarvo on valokuvauksen keino.

Meillä on Helsingissä valokuvaaja-taiteilijoita, jotka toteuttavat näitä uudenaikaisia vaatimuksia yhtä etevästi kuin konsanaan heidän ammattitoverinsa maailman keskuksissa. Ne valokuvaamot, joilla kullakin on kuvansa tässä aukeamassa kuuluvat niihin. Ajanmukaiset valokuvausateljeet Paris, Helander, Apollo ja Universal ovat täydelleen aikansa tasalla, ja tämän saman voi sanoa vielä joistakuista muista. Voimme olla iloisia siitä, että tälläkin alalla täytämme kansainvälisiä mittasuhteita, kuin myös siitä, että voimme tulla ikuistetuiksi suuremmaksi iloksi lapsillemme ja muille muistoamme harrastaville kuin mikä oli mahdollista entisille polville.

Atelier Relander, Bulevardi 2.

Atelier Apollo, L. Heikink. 22.

Rotiemme taiteellisuus kasvamassa

Suomen Käsityön Ystävien ryijytaiteesta

Kirj. E. S.

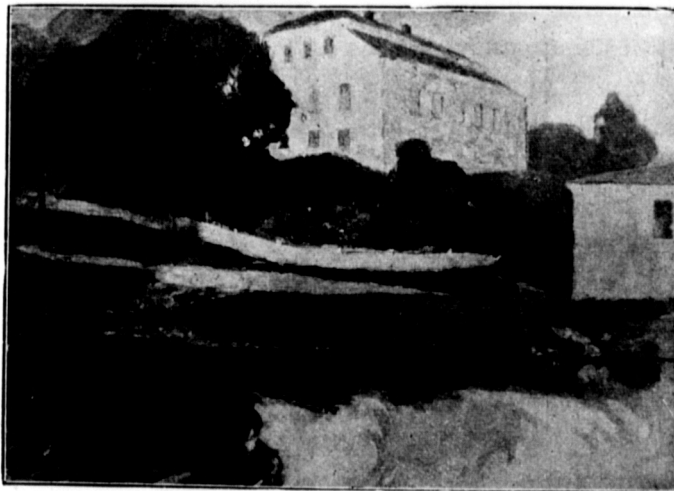
Oletteko huomanneet, hyvät ystävät, minkälainen kangaspuitten jyske käy yli Suomen niemen? Kutominen on tullut muotiin — voiko enään olla siunatumppaa muotia. Naiset istuvat taasen kangaspuittensa ääressä ja heittävät sukkulaansa niin että posket punottavat ja tukanraja kiharoi-tuu. Mitä he kutovat? Ryijyjä ennen kaikkea. Prof. Sireliuksen ryijykirjan kautta olemme saaneet silmät auki huomaamaan, että ryijytaiteemme on hienoa perintöä ja että sen jälleen pitäisi tulla jokaisen kodin omaksi. Ryijy on kodin kaunistus. Miksemme voisi ryijynkutomista oppia yhtä hyvin kuin sitä osattiin ennen vanhaan esi-äitiemme aika-

kana. Hauska on, että Suomen naiset ovat sen oivalta- neet. Tampereella piispan ja insinöörien rouvat tavatessaan keskustelevat malleista ja langoista, Kokemäellä apteekkarien ja tilanomistajien emä- nät mistä lankoja saavat halvimmalla, Oulut ja Kuopiot, Viipurit ja Turut on vallannut sama innostus. Koko maa- seutu kutoo ja puhe- limet soivat: Joko sait mallisi? — Nais- maisterit emäntinä ja tyttärinä, opettajina tai virkanaisina ovat jättäneet ainaiset lu- kunsu ja päänvai- vansa ja polkevat sielunsa ja ruu- miinsa terveydeksi kangaspuittensa pol- kimia.

Entäpä kun jokin perheenjäsen maa- seudulta pistäytyy

Helsingissä, olkoon sitten piispa tai pappi, talonisäntä, ylioppilasneiti tai kutojatar itse, niin eikö vaan olekin asiaa Suomen Käsityön Ystäville malleja vaihtamaan tai muuta ylen tärkeätä asiaa toimittamaan. Sillä siellä on se varsinainen ryijy- keskus. Sieltä vuokrataan mallit, sieltä ostetaan langat ja saadaan neuvot. Kordelinkin jo ymmärsi aikoinaan asian tärkeyden lahjoittaessaan 35,000 m:kaa yksinkertaisten ryijymallien laatimista var- ten, joita saa *ostaa*. Ja kun toht. Ailio ministerinä ollessaan hankki Suomen Käsityön Ystäville valtio- avun, tapahtui se sentakia, että siellä työskennel- lään ryijytaiteen tunnetuksi tekemiseksi kansan syvissäkin riveissä. Se on siinä suhteessa aivan toi- sella kannalla kuin vastaava laitos, Svenska Hand- arbetets Vänner Tukholmassa, joka työsken- telee vain varakkaiden piirien kesken.

Paljon hylättävää on aikojen kuluessa las- keutunut yhteiskunnan huipuilta alas kan- san laajoihin kerroksiin. Tällä kertaa on puhe jostakin oikein hyvästä. Pari kol- me vuotta sitten eli keskuudessamme norjalainen minis- terinrouva Bachke, joka oli innostunut kutojatar ja jolla alinomaa oli asiaa Suomen Käsityön Ystäviin. Hän tar- tutti ryijyinnon ko- ko diplomaattikun- taan ja siitä se levisi moniin suoma- laisiin koteihin, jotka eivät ennen olleet

Helena Schjerfbeck.

Herrskartano.

Turun taidemuseo.

asiaa miksikään huomanneet. Nyt hän asuu Washingtonissa ja tekee siellä propagandaa suomalaisen ryijyn puolesta yhdessä ent. Puolan ministerinrouva Filipowiczin ja lähetystösihteerin rouvan Bielskyn kanssa, jotka ovat vieneet kumpikin suomalaisen ryijyn mukanaan U.S.A:n pääkaupunkiin.

Kun Helsingissä oleva Englannin lähettiläspari Sir Ernest ja Lady Rennie saavat englantilaisia vieraita tai Ranskan ministerin rouva de Coppet ranskalaisia, viedään nämä katsomaan kangaspuitten helskyntää ja uusien ryijyjen väriiloistoa Suomen Käsityön Ystävien yläkerrokseen, jossa niitä näyttelee kaikille kävijöille monivuotinen johtajatar, Aini Nevander. Ilomielin hän kertoo, miten Tukholman ja Varsovan lähetystöjen kaikki käsityötuotteet, huonekaluihin ja uutimiin asti, on heiltä tilattu, samoin Moskovan, paljon myös Norjaan, Viroon y.m. Se on erinomaista Suomi-propagandaa, sillä näkeehän silloin maailma, että meillä on taideteollisuus korkealla asteella ja että meillä on isänmaallista mieltä.

Mutta tärkeintä meille on, että itse opimme panemaan omallemme arvoa ja yhteisvoimin koettamme saada tästä rakkaasta ryijytaiteestamme sekä kotiemme kaunistusta että kansallista tulolähdettä. Miksemme kilpailisi muitten kanssa, kun esi-äitimme ovat antaneet meille näin kauniin perinnön kehitettäväksi.

Tulipa äskettäin eräs itämaalaisten mattojen kauppias Berliinissä olevaan Suomen lähetystöön ja pyysi jättää osan mattovarastostaan sinne talteen. Heidän on tapana matkustaa lähetystöstä lähetystöön, koska tavara on turvassa ja tulee ostokykyisten tietoon. Näyteltiin tälle tashkentilaiselle

suomalainen ryijy ja kysyttiin, voisiko hän sanoa, mistä se on kotoisin. Ukko tarkasti ja pudisti päätänsä: Ei ole numeroa tässä — en osaa sanoa. Kun sai sen tietää, huudahti hän: Mutta miksi sitten ostatte meidän mädänneitä mattojamme, kun keran osaatte noin hyvin kutoa itse!

Siis on hyvä helskytellä mutta samalla, hyvät kutojattaret, punnita, onko syytä ikuisesti Sireliuksen kirjan mukaan toisintaa vanhoja malleja, jotka siten menettävät osan arvostaan. Sitä paitsi täten kutomanne ryijyt oikeastaan eivät ole uudet eikä vanhat. Kehitystä täytyy olla eikä paikallaan seisomista. Senpä takia on Suomen Käsityön Ystävät luonut uusia, hauskoja malleja, joissa pintajako on ennallaan mutta aiheet uudet. Impi Sotavalta, Toini Nyström, Greta Strandberg y.m. ovat sellaisia laatineet aivan ihastuttavia. Niinpä on kudottu ja seinälle ripustettu n.s. »juhannusryijy», vaalein värein, jossa on elämänpuu ja hääpari uusin muodoin, »metsämiesryijy», kokonaan uudenaikainen pintakäsittelynsäkin puolesta samoin kuin »voimistelijat» ja »linnanvahti». Viimeksi mainittu on ostettu joko Genèveen tai Pariisiin.

Siis miettikää tarkkaan ennenkuin antaudutte suureen ryijytyöhönne, tahdotteko pelkästään jäljentää vanhaa vai olla mukana uutta luomassa. Jälkimäisellä on suurempi taiteellinen arvo. Näitä uusia malleja saa S. K. Ystäviltä millimetrin mukaan laskettujen paperimallien muodossa, joiden syrjään on lankojen värit kiinnitetty.

Onnea ja menestystä jokaiselle, joka ryhtyy ryijyn kudontaan oman kotinsa kaunistukseksi tai muitten kutomattomien iloksi ja koko Suomen kunniaksi.

Puhelimet: Sarja 20 991 A/B **Vesijohtoliike-Huber** o/y Köydenpunojankatu 4 B

Suorittaa Lämpö- ja Vesijohtoja ammattimiesten johdolla

Helena Schjerfbeck.

Wilhelm von Schwerin.

Kokoelma Gösta Stenman.

Eräs sankarikuolemaa esittävä maalaus

Riij. Gösta Stenman.

Adolf von Beckerin merkitys taiteilijana ja herättäjänä ei vielääkään ole tarpeeksi tunnettu ja tunnustettu. Oli aika, jolloin Beckeriä pidettiin kuivana akateemikkona, iskusana yhtä hyvä — ja yhtä huono kuin moni muu. Se oli silloin, kun suomalaisen erämaan huokaukset puristautuivat esiin nuorista rinnoista ja Becker historiallisine ja kansallisuutta tehostamattomine aiheineen heitettiin syrjään.

Etevimpien oppilaittensa joukossa oli Beckerillä ainakin yksi, jota ei tämä kansallisten aiheiden maalaamisinto vienyt mukanaan. Hän oli Helene Schjerfbeck. Maalauksellisten arvojen ratkaisu aiheesta riippumatta tuli tälle erinomaiselle maalarille ainoaksi päämääräksi.

Atelierissään oli Beckerillä tapana antaa oppilaittensa ratkaistavaksi myöskin histo-

rialisia sommitteluprobleemeja. Helene Schjerfbeckille annettiin Wilhelm von Schwerin-aihe. Helene Schjerfbeck oppilasaikanaan v. 1876 tai 1877 teki piirustuksen, joka on Gösta Stenmannin hallussa. Se on varovaisesti sommiteltu harjoitelma, vailla suurempaa elävyyttä. Vaadittiin useitten vuosien väkevää kehitystä ennenkuin hänen ohjelmatyönsä Wilhelm von Schwerin lopullisesti tuli valmiiksi. (Se oli sitten näytteillä Helene Schjerfbeckin ensimmäisessä ja ainoassa erikoisnäyttelyssä v. 1917). Valkeana kuin huurteinen myöhäisyksyn aamu makaa urho paareillaan, tummien olentojen ympäröimänä. Hän on kuollut, katoamattomuus hohtaa hänen kasvoiltaan, ja elävät ympärillä edustavat katoavaisuutta. Taulussa on järkyttävä Schjerfbeck-

tunnelma. Ehkä maalaus on liian suurenkokoinen: olennainen siinä, Schwerinin valkea kauneus ympäröivää kuolemansynkkyyttä vasten, olisi voitu keskittää paljon pienemmälle pinnalle. Mutta suuri kangas oli luonteenomaista siihen aikaan, myöskin Helene Schjerfbeckille, ja se on vieläkin huomattavana tekijänä hänen tuotannossaan.

Albert Edelfelt teki Schwerin-työnsä yhdeksän vuotta sen jälkeen kuin Helene Schjerfbeck oli Löyttymäen maatilalla viimeistellyt teoksensa. On mielenkiintoista verrata näiden kahden taitelijan samanaiheista luomusta toisiinsa. Schjerfbeck käsittelee aihettaan nuorella herkkyydellä, hän tekee sen omakseen; sama alistuvaisuus, sama hieno myötätunto tuskaa kohtaan tulee ilmi tässä, kuten hänen myöhemmissä »aiheettomissa» maalauksissaan, joissa hän huipentaa tämän tunnelman särkymiseen saakka:

Albert Edelfelt.

Wilhelm von Schwerin.

eräässä naisprofiilissä, lapsenkasvoissa, puussa nietosta vasten. Edelfelt käy lujasti käsiksi koristeelliseen tehtäväänsä ja ratkaisee sen kevyesti lajissaan: Tuima miehuus seisoo — tummana joukkona — nuoren sankarin ympärillä; mustan ja valkoisen taitava yhdistelmä.

Helene Schjerfbeck on maalannut vielä yhden öljyväriharjoitelman Schwerinistä v. 1885. Sinikeltainen asetakki on heitettynä tyhjien paarien ylitse, vierellä on penkki. Sivellys on voimakas ja täynnä kuoleman läheisyydessä tunnettua tuskaa. Valovivahduksissa ja väreissä on sitä hienostusta ja yksinkertaisuutta, joka vuodesta 1903 on tullut Helene Schjerfbeckin taiteelle niin leimaa-antavaksi, muodostuen

myöhemmin kokonaan schjerfbeckiläiseksi tyyliksi. Syvävälinen maalaus tuo esille Schwerin aiheen koko traagillisuuden — ilman kuollutta ja ilman surevaa ryhmää.

S T O M A T O L

Vanhoista huonekalutyyleistä

Rokokoo

Kirj. Margaretha Littoinen.

Rokokoo on alkuaan ranskalainen tyyli, kuten nimikin osoittaa. Noin vuoden 1725 vaiheilla se puhkesi täyteen kukoistukseen Ranskassa. Meissonier on sen miehen nimi, joka otti ratkaisevan askeleen. Hän oli voimakas taiteilijakyky, kaikkalainen epäily oli hänelle vierasta. Hän pyrki sommittelemaan huoneensisustan kaikki irtonaiset ja kiinteät osat eheäksi kokonaisuudeksi, kuten jokainen huomaa niistä rokokoo-huoneista, joita on ollut tilaisuudessa näkemään. Niinpä esim. seinään upotettuun peiliin kuuluu välttämättömästi peilipöytä ja seinän koristukset muodostavat taustan sen eteen asetetun nojatuolin ympärille.

Parhaat ranskalaiset näytteet huippuunsa kehitetyistä rokokoo-sisustuksista ovat Versailles'ssa, missä Ludvig XV häikäilemättä tyydytti omaansa ja uuden ajan makua. Senpä takia tätä tyyliä ei Ranskassa sanota rokokooksi, vaan paljoa yleisemmin Ludvig XV:n tyyliksi.

Rokokoon käsitteeseen — sanoo Gustaf Munthe suomeksi ilmestyneessä kirjassaan: Vanhoja huonekaluja — liittyy jotakin keveää, siroa ja mielikuvituksellista, jotakin leikkivää ja epäsuhtaista, mikä uhmaa kaikkia lakeja ja laskelmia. Ludvig XIV:n kuoleman jälkeen saivat mahtipontiset hovimenot väistyä vapaampien seurustelumutojen tieltä. Racinen ja Molièren harkittu, sirosteleva ja perusteellinen keskustelutapa oli vaihtunut siihen ilvehtivään, henkevään ja skeptilliseen sävyyn, jota Voltairen nimi edustaa. Samalla muuttui myös koko se ympäristö, jossa ihmiset liikkuvat. Se oli hempeää ja ilakoivaa, siinä oli jotakin naisellista, kuten koko aikakauden sivistyselämässä, jolloin myös miesten puvut ja esiintyminen oli suuresti naisellistunut.

Taidettylinä rokokoo kuvastaa elämää ja liikettä. Nyt ei enää ole puhetta rajusta, pingoitetusta liikunnasta, joka pani barokin raskaat muodot paisumaan. Rokokoossa kaikki hermostuneesti ja tunneherkästi, mutta samalla siroasti ja luontevasti liikkuu ja väräjä. Tämä keveä, ohut siroous on rokokoon silmiinpistävimpiä piirteitä.

Gustaf Munthe edelleen kirjassaan selvittelee,

miten siitä luonnollisesti johtui, että suosittiin matalia, keveitä huonekaluja, jotka helposti voitiin sovittaa kokonaisuuteen. Barokille ominainen suuri kaappi sai miltei kokonaan väistyä uuden ajan lipaston tieltä, jossa tavallisesti oli kaksi tai kolme pitkää laatikkoa päällekkäin. Lipaston ja kirjoituspöydän välimuoto oli niinkään paljon suosittu sekretääri.

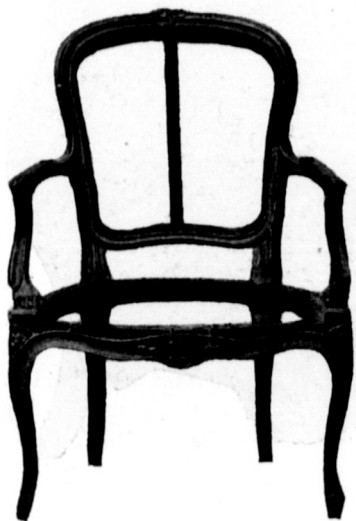
Konsolipöydät kiinnitettiin usein seinään ja ne muodostivat yhtä oleellisen osan sisustuksesta kuin avonaiset tulisijat (cheminée). Nämä kuten muutkin pöydät olivat usein hyvin koristeellisia. Sohvat ja tuolit sitä vastoin olivat paljon hillitymmät, niissä kun oli otettava huomioon mukavuuden vaatimuksia. Ne olivat täytettyjä, ja ne puuosat, jotka olivat näkyvissä, oli tavallisesti koristeltu pienillä kukilla, simpukoilla ja muilla ornamenteilla. Ne olivat todella mukavia, ne sopivat ja mukautuivat ruumiin muotoihin.

Suurten, johtavien käsityöläisten nimet koh-

Lipasto. (Ludvig XVI).

Galerie
Hörhammer.

Ranskal. rokokoo-nojatuoli.
Galerie Hörhammer.

Tuoli Norjasta 1700-luvulta.

Rokokoo-fotölji n. 1700-luvulta.
Louvre. Pariisi.

taamme kuitenkin toisessa huonekaluryhmässä, joka käsittää kirjoituslipastoja, lipastoja ja muita säilyttämistä varten tarkoitettuja huonekaluja, sekä kirjoituspöytiä. Tällaisten huonekalujen mestareilla oli tavallisesti paljon suuremmat taiteelliset vaatimukset. Usein he olivat sekä taiteilijoita että samalla henkilöitä, jotka olivat etevä ammattimiehiä halliten ammatinsa kaikkia keinoja. On sääli, ettei tällaisia mestareita enää ole, että tekniikka on pyyhkäissyt ne pois maanpinnalta.

Mutta rokokoon sisustukseen eivät kuuluneet ainoastaan lipastot, sohvut, tuolit ja muut huonekalut. Kaappikellot olivat sen ohella hyvin suosittu — niistä on meillä täällä Suomessa jäänyt eniten jälkeä. Niitä oli sekä sellaisia, jotka seisivat konsoleilla tai pöydillä, että sellaisia, jotka riippuivat seinällä. Niiden pyöristettyihin muotoihin on meidänkin silmämme usein lapsuudesta saakka tottunut. Upeita olivat usein pronssiset kynttiläkannattimet, tavallisesti kahta kynttilää varten, jotka sijoitettiin seinään upotetun peilin kahden puolen. Olemmehan me sellaisia nähneet monessa vanhassa kodissa meilläkin. Pikkuesineitä harrastettiin rokokoon aikana enemmän kuin muuten milloinkaan. Näistä kaikista siroista hajuvesipulloista, nuuskarasioista, sineteistä y.m. huomaa ajan sirouden vaatimusta kauttaaltaan. Rokokoon hopeatyöt — miten ne ovatkaan kauniita, miten koristeellisen sulavia. Niitä näkee Helsingin antiikkikaupoissa entisten venäläisten kotien muistoina.

Kirjoitetusta sanasta, vieläpä kuvistakin on vai-

keata saada selvää kuvaa mistään tyyllilajista. Meillä on Helsingissä siellä täällä antiikkikaupoissa nähtävänä vanhoja rokokoo-esineitä. Mutta meillä on myös yhtenäinen näyttely ranskalaista rokokoota kuten sen seuraajaa, Ludvig XVI:n tyyliä, josta puhutaan jossain seuraavassa Aamun numerossa. Galerie Hörhammerissa Fabianinkadulla on kokonainen huoneusto ranskalaisia huonekaluja, Pariisissa tehty tarkkaan ranskalaisten museotava-

Lipas. (Ludvig XV). Galerie Hörhammer.

rain tyylin mukaisesti. Ne ovat uudet, mutta muodoltaan historiallisesti tarkat. Kuka tahtoo oppia tuntemaan ranskalaista rokokoota tai uusklassillista tyyliä voi sitä siellä nähdä. Ja kuka voi itsellensä jotakin sieltä hankkia, voi olla varma löytävänsä sieltä kaunista.

Enemmän kuin luullaankaan on meillä vanhoissa herraskartanoissamme jätteitä rokokoo-ajalta, kuten muiltakin tyylikausilta. Tavallisimmat kellojen ja pikkuesineitten rinnalla irrallaan sinne tänne jääneistä vanhoista rokokoo-huonekaluista ovat lipastot, joita on täällä ennen tehty ja muualta tuotettu. Paljon niitä ovat puuseppämme vieläkin tekevät entisten mallien mukaan päällystyä ne mahongilla. Niissä on kotoinen leima varsinkin kaikille niille, jotka ovat niitä vanhassa kodissaan tai iso-isän iso-äidin kodissa tottuneet näkemään. Ne ovat kauniit, eivätkä vaadi tyylitarkkaa ympäristöä.

Sehän se onkin meidän ajallemme ominaista, että eri tyyliä mainiosti viihtyvät vieretysten kodeissamme. Ei tahdota enää aivan tyyli- puhdasta ympäristöä, koska se on persoonatonta. Kukaan valitsee mikä häntä mielyttää, ja nimenomaan

Rokokoo-lipasto Ahvenanmaalta. Galerie Hörhammer.

halutaan eri tyyliä yksityisiä esineitä, varsinkin jos on puhe vanhoista, rinnan samaan huoneeseen. Silloin voikin sekä mukavuus että kauneus, viihtyisyys ja kodikkuus päästä yht'aikaa oikeuksiinsa.

RANSKALAISIA HUONEKALUJA

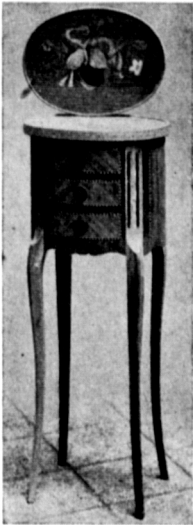
vanhan tyyliä

Lipastoja — Sekretäärejä — Salonkipöytiä
Ompelupöytiä — Pelipöytiä — Teepöytiä — Fotöljejä
— Nojatuoleja — Bergerejä

SUOMALAISTEN MESTARIEN MAALAUKSIA,
SUOMALAISIA RYIJYJÄ, ANTIKKISIA ESINEITA

GALERIE HÖRHAMMER

FABIANINKATU 8, PUHELIN 28 071

TERVEYSHOIDOLLISTA ARVOSTELUA

Kirj. V. Leontjeff.

Herrojen puvut.

Tunnettu terveystieteilijä, professori Friedberger Berlinistä on esittänyt »Deutsche mediz. Wochenschriftissä» ankan arvostelun nykyaikaisista miesten puvuista — luonnollisestikaan ei esteettiseltä vaan terveydelliseltä kannalta katsottuna.

Ihanteena pitää prof. Friedberger nykyaikaista naisen pukua, joka täyttää kaikki terveydelliset vaatimukset — se on hyvin kevyt, päästää lävitseen ilmaa ja valoa — täyttää siis sen mitä ruumis vaatii. Mutta mies pukeutuu äärimmäisen lämpimästi ei vain talvella mutta myöskin kesällä ja aivan riippumatta siitä onko hän ulkona kadulla tai

suljetussa lämpimässä huoneustossa, missä hän viettää suurimman osan vuorokautta. Tuloksena on ruumiin »ylilämmitys», josta on seurauksena suuri herkkyys vilustumiselle, hiestymiselle, verenkiertovaikeuksille ja näin muodoin kielteinen vaikutus sisäelimille. Kuten tunnettua ei ihminen hengitä ainoastaan keuhkoilla vaan myöskin iho- huokosilla — mutta juuri tämä »ihohengitys» supistuu miehillä minimiksi, joka on mitä suurimmassa määrässä vahingollinen ilmiö. Kokeet valon-aralla paperilla ovat osoittaneet, että auringonsäteet tunkeutuvat helposti naisen vaatteiden lävitse, jota vastoin ne eivät juuri ollenkaan pääse vaikuttamaan miehen vaatteiden lävitse miehen

*Kotinne
koristamiseen*

*Taide- ja Kristalli-
laseilla*

turvautukaa aina

KARHULAN
lasituotteisiin

ruumiiseen. On vaikeata ajatella mitään epähygienisempää kuin nykyaikainen miehenpuku, lopetti prof. Friedberger esitelmänsä terveydenhoitoseurassa ja kehoitti miehiä käyttämään tarpeeksi vaaleita ja ilmaaläpäiseviä pukuja.

Naisten muodit.

Kuinka monta kertaa naisia onkaan varoitettu epäkohdista, joita heidän merkillisellä yksimielisyydellä tottelemansa muodit tuovat mukanaan. On lueteltu verenkiertohäiriöt ja luustonmuunnokset seurauksina korkeista koroista, lyhytten hammeitten ja ohuitten sukkien tuomat vaarat, ihottumat, jotka johtuvat hiusten leikkaamisesta lyhyiksi. Tämä pahojen tapojen lista ei vielä ole täynnä. Parhaillaan on kysymys eräästä rohtumataudista korvien takana, jota on havaittu useilla aikalaisillamme. Se on sama vamma, jota jo kauvan aikoja sitten on huomattu eräiden Ranskan kylien naisilla, joilla on ollut tapana pitää tukkalaitteita, jotka peittävät korvat ja painavat korvannipukoita alituisesti samaan paikkaan ihoa vasten. Ennen muinoin näyttivät naiset mielellään korvansa ja hoitivat niitä huolellisesti ja sääntöperäisesti. Öisin

jätettiin samat korvat vielä enemmän avoimiksi ja alttiiksi ilman vaikutukselle aamuun saakka. Mutta meidän päivinämme ovat monen naisen korvat hiusten peitossa aina ja liikkumattomina siinä asennossa, minkä taitava kampaaja niille on antanut. Tähän tulevat lisäksi vielä muodinmukaiset huopahatut. Tiukasti kiinni-istuvana painaa sellainen hattu korvia, jotka se täysin peittää ja puristaa niitä pääkalloa vastaan kuten talonpoikaisnaisilla päahuivit tekevät. Tästä yhtämittäisestä kuumuudesta seuraa tali- ja korvarauhasten runsaampi erityys ja ilmanvaihdon puute, joka osittaisesti voisi korjata tätä epäsuotuista liikämäärää. Jos tähän pikku uuniin tarttuu tautioppiainen välittäjä (tavallisimmin ketjubakteeri) ja jos puhtaustoimenpiteet eivät ole niin tiukantarkat kuin keinotekoiset edellytykset vaatisivat, on vahinko valmiina. Silloin täytyy turvautua lääkitykseen ja tämä vaatii kustannuksia y.m.

Mutta naisten korvat eivät näy olevan luotu kuulemaan varoituksia kiusallisen muodin seurauksista. Tässä yhteydessä lienee kylliksi, kun muistuttaa, että väitöskirja korkeiden korkojen haitallisuudesta on päivätty v. 1781.

Me ajamme Naisten etuja!

Liikkeemme on yksinomaan omistettu palvelemaan pukeutumisasiota. Tuhansista eri näyteistä on valittu *mahdollinen paras, aistikas, käytännöllinen ja kohtuullinen hintansakin puolesta*. Koko kevätkauden saamme *uutuuksia silkki-, villa y.m. kankaista*. Meillä on hyvä valikoima aina silkki-, villa- ja puuvillatrikoo alusvaatteita sekä sukkiä.

Värivalikoimamme on ainutlaatuinen Suomessa

Katsokaa näyteakkunoitamme!

A. Niemeläinen Oy.

Helsinki

Bulevardin ja Yrjönkadun kulma Puhelimet 27 532 ja 25 786

SUOMEN MAAKUNTALAULUT.

Keväisin ja kesäisin kokoonnutaan juhliin tai koukusiin tavallista useammin ja tarvitaan yhdysteeksi ja juhلاميelen nostamiseksi laulua. »Suomen maakuntalaulut» voidaan laulaa soiton mukaan yksiäänisesti. Ne eivät ole säästyksiä, vaan niitä voi soittaa sinänsäkin, jolloin sävel kokonaan tulee kuuluviin. Siihen tapaan sovitettuja lauluja meillä ei löydy ennestään kuin harvoja.

Kokoelman on toimittanut johtajatar Jenny Elfving, jota nuorison kesken toimiessaan ja sen kanssa yksiäänisesti laulaessaan kauan oli vaivannut tällaisen laulusovitusten puute. Hän oli kauan hautonut laulukokoelman aikaan saamista ja jo 20 v. sitten kääntynyt säv. Erkki Melartinin puoleen kehoittaen häntä julkaisemaan tuollaisen kokoelman isänmaallisia lauluja, mutta tuloksetta. V. 1918 hän ehdotti säv. Toivo Kuulalle yhteistyötä, ja tämä innostui asiaan. Ehdotuksen tekijällä oli jo noin satakunta laulua koottu, kun Kuulan kuolema katkaisi työn. V. 1926 joht. Elfving ryhtyi keskusteluun säv. Ilmari Hannikaisen kanssa ja se vei yhteistyöhön. Mutta tällä pitkällä väliajalla oli maamme itseinäistynyt ja olot muuttuneet, joten pidettiin tärkeänä aikaansaada tavallisten isänmaallisten laulujen asemasta erikoiskokoelma Maakuntalauluja, joissa innostus nousee korkeimmilleen.

Useimpiin pyydettiin asianomaista säveltäjää sovittamaan uudestaan säveltämänsä laulut. Uusiakin on sävelletty — suurimman osan uusia sovituksia on tehnyt Ilmari Hannikainen.

Suomalaiset kodit ja koulut, yhdistykset ja järjestöt! Tilatkaa kirjakaupasta ennen kesän tuloa itsellenne Suomen Maakuntalaulut! Silloin teillä aina on arvokasta ohjelmaa kokouksissanne ja iltamissanne.

Hinta on vain 30 Smk.

— a.

**Aiotteko tänä keväänä
pistäytyä „ulos” — ?**

Juutinrauma sulaa, kevätaurinko kiihoittaa veriä
— matka-aika on käsissä! Muistakaa neuvomme:
ken hyvin suunnittelee, hän hyvin matkustaa!

Valitkaa tai pyytäkää nähtäväksi jotain
suuresta ja kiintoisasta varastostamme:

matkailukirjoja	kielioppaita
matkaoppaita	matkakertomuksia
matkakartastoja	matkalukemista

kaikista maista kaikilla kielillä!

Pai Baedekeriä on todella syytä perehtyä myös moneen
asiaan, »was nicht im Baedeker steht»!

Suomalainen Kirjakauppa
Helsinki Aleksanterink. 15.

SUOMEN KASITYÖN YSTAVAT OY.

Helsinki • Fabianinkatu 27.
Puhelin 28320 ja 27303

*Kutomatöitä • Kansallispukuja
Koruompelutöitä • Kudonta-
malleja • Lankoja.*

TALOUS- OSAKEKAUPPA

Perustettu 1901
Helsinki • Mikonkatu 3

Hyvinvarustettu
Hedelmä- ja Herkkukauppa

MUOTISALONKI

PRIMA ^A/_B

L. Heikinkatu 8

Suositteluaan!

Tiedät käsitöidesi onnistuvan

kun käytät niihin »Yhdistyneitten» villalangoja. Ne eivät kierry ja niiden tasaisuus, pehmeys ja iloiset värit ovat miellyttävät. Huivit, lakit, kahvipannunmyssyt ovat lämpöisiä ja kauniita, kun ne ovat kudotut

»Yhdistyneitten»
VEGA — LEMPI — MAINOS
villalangoista

YHDISTYNEET VILLATEHTAAT O.Y.
Helsinki — Hyvinkää

Taidelaseja.

Oletteko käyneet Salon Strindbergin uudessa näyttelyhuoneustossa Hakasalmen kadulla? Sen taideteollisuusosasto pyrki saamaan aivan erikosen leiman sen kautta, että se tarjoaa ihmisille kaunista tavaraa, joka sopii konfirmatio-, joulu-, kummi-, häälahjaksi. Et tarvitse siis enään vaivata päätäsi kysymällä: mitä ihmettä keksin nyt sille serkulleni syntymäpäivälahjaksi? Mene vain Salon Strindbergiin, niin pulma selviää itsestään.

Arvokkaimpina tavaroitten joukossa on mainittava Riihimäen taidelaseit. Miksi ostat kallista Orreforsia kun saat yhtä kaunista kotimaista paljon halvemmalla? Salon Strindbergillä on täydellinen varasto. Riihimäen taidelasi on nykyään kehittynyt korkealle asteelle, mutta se kantaakin etevien taiteilijain käsialaa. Jokainen esine on taiteilijain piirustama. Henry Ericson, Eva Gylén, Elmer Granlund y.m. antavat Riihimäen lasille sen ehdottomasti taiteellisen leiman. Kun ostat kotiisi sellaisen maljakon tai pöytälasikaluston tai lahjoitat taidelasia ystävillesi, niin olet osoittanut panevasi arvoa yhtäaikaa taiteellisuudelle ja kotimaiselle tuotteelle.

AAMUN ASIAMIESPALKINNOT

v:lta 1928

Ensimmäistä palkintoa 2,000 Smkkaa ei ole katsottu voitavan jakaa, koska kukaan ei ole täyttänyt kehoituksessa mainuita ehtoja.

Toinen palkinto 1,000 Smkkaa on jaettu kahtia kahden aivan tasaväkisen kesken, joten on jaettu kolme 500 mkn palkintoa:

Smk. 500: —, Op. Aino Heino, Jyväskylä.

» » Rouva Rosa Heino, Tampere.

» » Rouva Aino Heimonen, Turku.

Arpomisen kautta tulivat seuraavat henkilöt saamaan joko radiokoneen tai polkupyörän:

Kovasin, Hilja, Sairasvoimistelija, Viipuri, polkupyörä.

Suhonen, Sanni, Op., Kuopio, radiokone.

Kyläkoski, Veine, Rouva, Pori, radiokone.

Heinämaa, Siviä, Op., Heinola, polkupyörä.

Minkätähden maksatte
suuria summia

kun voitte ostaa

halvalla

Maan
suurimmasta sänkyvaateliikkeestä

Turun Vanuliike

Turku Aurak. 5 ☞ Puh. 883, 831

H:ki L.Heikink. 6 ☞ Puh. 26 351

Erinomainen

nostatusvoima

Hyvä säilymiskyky

Tasainen laatu

ovat ne ominaisuudet, jotka ovat
ensi luokkaisen hiivan tunnusmerkit

Meidän hiivallamme
on nämä ominaisuudet

*Käyttäkää senvuoksi
ainoastaan*

Rajamäen

Tehtaitten

Hiivaa

VALTION ALKOHOLILIIKE
Helsinki

Lapset

pysyvät terveinä, jos heille
annetaan säännöllisesti

Maitoa

**Maanviljelijäin
Maitokeskus O/Y**

Salomonink. 3. Puh. 25841

SUOMEN RYIJY TAIDE

HELSINKI—LAIHIA

Kansan kulttuuria kohottava liike

Aina näytteillä kymmeniä ryijyjä. Antiik-
kimallit prof. Sireliuk-
sen kokelmista.

Tilauksia vastaanotetaan arv. asiakkaiden toivomusten mukaisesti.

KAUPPALATSISSA,

Kaisaniemenkatu 5, ensimmäinen kerros, puhelin 34 692
(Noin 200 m asemalta)

SUOMEN RYIJY TAIDE

Omistaja Maija Korpi

Hyvä ja varma kotimainen
palovakuutusyhtiö

Antaa myöskin
auto-, murto- ja lasivakuutuksia
Helsinki, Imatran talo, Kasarmink. 25. Puh. 28 615

Y.M.A. ABRAHIM
I. Rober link 28. Puh. 37780 ja 37627.

Puuvilla-, Pellava-, Villa- ja Silkkikankaita
y.m. y.m.

SUURI VALIKOIMA

APTEEKKARIEN

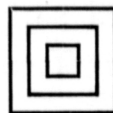
KIVENNAISVEDET ja VIRVOITUSJUOMAT
ovat huolellisesti ja asiantuntemuksella valmistetut ja siis ensiluokkaisia.
Tilattavissa puhelimitse 35 139

Kristalleja.

Suuressa maineessa ovat böömiläiset y.m. ulkomaiset kristallitavarat. Mutta suuriarvoisempia meille ovat kotimaiset kristallituotteet. Karhulan tehdas on jo laajalti tunnettu, sen tuotteita on useimmissa suomalaisissa kodeissa. Viime aikoina on taiteellinen johto ollut erittäin pätevissä käsissä, joten sen tuotteet ovat entisestään hienostuneet. Toukokuussa pannaan toimeen Stockmannin liikepalatsissa suuri Karhulan kristallitavarain näyttely, jolloin tietysti koko Helsinki sinne rientää katsomaan, mitä huippusaavutuksia tämä tuttu Karhula-tehtaamme on asettanut näytteille. Saamme varmaan kokea silläkin alalla, että ripeästi edistytään ja kilvan kehitetään taiteellista makua. Suomalainen koti — olet onnellisessa asemassa nykyään, kun sinulle tarjotaan niin paljon koti-
maista tuotetta kaunistukseksi.

O.Y. CONSTRUCTOR A.B.
HELSINKI

Rakennusurakoitsija

Suunnittelee ja rakentaa urakalla Lūke-, Tehdas- ja Asuinrakennuksia, Makasiineja, Siltoja ja Vesi-voimalaitoksia y.m.

Arvoisa Yleisö!

Kun tarvitsette parturia, niin muistakaa että Kaisaniemenk. 5, Kauppapalatsi, toinen kerros vasemm. on liike nimeltään »PARTURI-LIIKE PALATSI», jossa I-luokk. työstä huolimatta maksaa parranajonne ainoastaan Smk 3: — ja tukanleikkuu Smk 6: — sekä muu käsittely samassa suhteessa halvempi. Toivomme, että tulette olemaan käyntinne tyytyväisiä. Kotitilaukset suoritamme nopeasti kun soitatte liikkeeseemme puhel. 29 566

Tervetuloa
kokeilemaan liikettämme

Kunniottaen
PARTURILIIKE PALATSI

**Enkö minä sanonut
että FLIT'ia pili ostaa!**

Vaatteenne.

Mitä villavaatteenne maksavat *nyt* — ja minkä arvoisia ne olisivat koinсыöminä?

Satakertaisesti kannattavaa on käyttää pettämätöntä FLIT-nestettä, skoin ja syöpäläisten kauhua. Koiperhoset, niiden toukat ja munatkin tuhoutuvat, kun vaatekappale suihkutetaan FLIT-nesteellä.

Naftaliini y.m.s. ainekset voivat suotuisimmassa tapauksessa estää koiperhosia tulemasta vaatekappaleelle. Mutta jos munat on laskettu siihen jo aikaisemmin, kehittyvät niistä pian ahnaat toukat, jotka juuri tuhon tekevät.

Ruiskuttakaa FLIT'ia joka paikkaan. FLIT on yhtä tehokasta kaikkia pikku syöpäläisiä vastaan, mutta ei vahingoita arinpiakaan kankaita, seinäpapereita eikä turkkisia.

Koiperhosten aika on nyt käsissä!

Säästäkää itseltänne koinсыö-
mien vaatekappaleiden ja huone-
kalukankaiden tuottamat harmit.

**Käyttäkää FLIT'ia
jo ensi viikkosiivouksessa.**

Uusille urille ulkoilussakin.

Kävelemällä pääsette muutaman kilometrin. Autolla pääsette hieman kauemmas, mutta vesireittejämme pääsette uusille paikoille, uusiin elämyksiin. Siellä on puhdasta ilmaa hengitettäväksi, uusia näköaloja katseltavaksi ja uusia elämyksiä koko perheellenne.

Menkää saaristoon. Kalastelkaa siellä, jossa eivät kaikki käy. Liikukkaa vesistöillä, jonne vain luotettavat ulkolaitamoottorit voivat Teidät viedä.

Johnson ulkolaitamoottori on antanut siivet soutuveneelle. Se on tehnyt saaristomatkat kaikille mahdollisiksi. Ottakaa se mukaanne sisäjärville ja kiinnittäkää se pikku veneeseen. Pikku poikanenkin voi sitä hoitaa.

Johnson

perämoottoriluettelomme saatavissa

Päämyyjä:

SUOMEN VOIMAVAUNU OY
Helsinki

Mikonk. 13

AURINKOA, LEPOA, RAUHAA!

Paitsi tarpeellista lepoa, tarjoo Teille merimatka tilaisuuden viettää KESÄLOMANNE vieraissa maissa. Käyttäkää siis hyväksenne meidän suosittuja huvimatkojamme, oman valintanne mukaan, Tukholmaan, Köpenhaminaan, Lyybeckiin, Hampuriin, Stettiniin ja Berliiniin.

Erikois-matkalippuja alkaen Smk 1,100: — — 2,200: — siihen mukaan luettuna ruoka, hotelli, junamatkat y.m. 7—14 päivän aikana.

*Pyytäkää selostusvihkoamme N:o 129
ennenkuin päätätte kesäsuunnitelmanne!*

Suomen Höyrylaiva Oy.

Helsinki, Matkustajaosasto

Timo, kolmivuotias, väittää osaavansa lukea. Äskettäin hän pyysi sisartaan lukemaan hänelle erään sadun. »Mutta», huudahti sisko muka ihmisissään, »osaathan sinä itsekkin sen lukea». — »Niin», vastasi Timo hiukan hämillään, »mutta, näetkös, minä en osaa lukea niin ääneen, että voisin itse kuulla sen».

Minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa. Paasi-vaaran kuvakirjat ovat tehneet monta lasta margariinin tuttaviksi jo ennenkuin lapsi itse on osannut lukea. Kenties juuri tästä syystä niin monet lapset tahtovat syödä Paasi-vaaran Vastakirnuttua.

Retkeilyt alkavat!

KODAK-KAMERA
on
välttämätön jokaisella matkalla

Jokaiselle yksilölle sopiva KODAKEJA ostate erittäin edullisesti meiltä

Käyttäkää aina
KODAK-FILMIÄ,
johon voi aina luottaa

Kehitämme, jäljennämme, suurennamme!

BÖGELUND

KODAK VARASTO

P. Esplanaadink. 27